

РЕЦЕНЗІЇ, ХРОНІКИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ

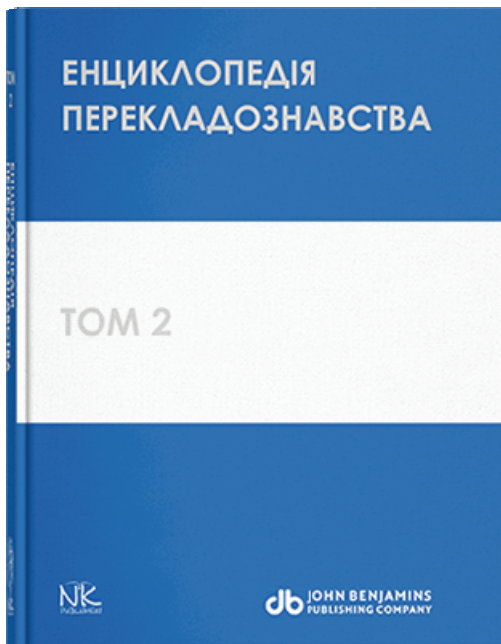
УДК 81'25

О.І. ПАНЧЕНКО,

*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончар*

«ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА» – ВАЖЛИВА ПОДІЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ

**Рецензія на видання: Енциклопедія перекладознавства:
у 4 т. Т. 2 / за ред.: Іва Гамб'є та Люка ван Дорслара;
за заг. ред. О.А. Кальниченка та Л.М. Черноватого.
Вінниця: Нова книга, 2020. 276 с. (Серія UTTU Series).**

Читачі, які прочитали, опрацювали та використали у повсякденній роботі перший том Енциклопедії, отримали очікуване продовження, а саме український переклад другого тому однієї з найвідоміших у світі праць у галузі теорії перекладу – «Енциклопедії перекладознавства» видавництва «Бенджамінз». У другому томі можна ознайомитися з найвідомішими статтями таких відомих спеціалістів у цій сфері, як Пол Ф. Бандіа, Елен Бюзелен, Єрун Вандале, Ів Гамб'є, Шехназ Гюрчалар, Дірк Делабастіта, Люк ван Дорслар, Девід Катан, Соня Коліна, Кайса Коскінен, Кірстен Малмк'єр, Рейне Мейлартс, Барбара Мозер-Мерсер, Браян Мосоп, Шерон О'Браєн, Керол О'Саліван, Оуті Палопоскі, Ніке Покорн, Джеймс Сент-Андре, Шері Саймон, Гідеон Турі, Ендрю Честерман, Кристина Шефнер та ін.

До другого тому ввійшло 24 статті. У проєкті було задіяно науково-педагогічних працівників ХНУ імені В. Каразіна, Львівського

національного університету імені Івана Франка, Київського університету імені Бориса Грінченка, Центральноукраїнського державного педагогічного університету та інших закладів вищої освіти.

Коло користувачів цього видання є широким, перш за все воно призначене для перекладознавців, студентів і викладачів філологічних та перекладацьких відділень (факультетів) закладів вищої освіти, аспірантів, фахівців, які прагнуть розширити власні знання у сфері перекладознавства, для перекладачів-практиків, також воно буде корисним усім «фізікам», які відчувають себе «ліриками» і цікавляться проблемами лінгвістики.

На думку авторів, чотири томи Енциклопедії перекладознавства покликані, наскільки це можливо, змалювати сучасний стан галузі, охопити перспективну для цієї царини тематику та окреслити ту проблематику, яка є об'єктом ретельної уваги науковців і вже дала вагомі дослідження.

На наш погляд, статті, розміщені у виданні в алфавітному порядку, можна згрупувати тематично, зокрема у такий спосіб.

1. Загальнотеоретичні проблеми сучасного перекладознавства, куди ми відносимо такі теми, як Деконструкція (Deconstruction), Гібридність і переклад (Hybridity and translation), Лінгвістика і переклад (Linguistics and translation), Перекладацькі універсалиї (Translation universals), Проблема перекладу (Translation problem), Політика перекладу (Translation policy), Теорія перекладацької діяльності (Theory of translatorial action), Напрямок перекладу (Directionality) тощо.

2. Аналіз різноманітних традиційних видів перекладу, серед яких назвемо Дистанційний переклад (Remote interpreting), Інституційний переклад (Institutional translation), Колективний переклад (Collaborative translation), Медичний письмовий та усний переклад (Medical translation and interpreting), Художній переклад (Literary translation).

3. Менш відомі види перекладу, такі як Міноритарні мови і переклад (Minority languages and translation), Псевдопереклад (Pseudotranslation), Одомашнювальний та очужувальний переклади (Domestication and foreignization).

4. Жанрові різновиди перекладу, як-от Переклад поезії (Poetry translation), Переклад реклами (Advertising translation).

5. Суб'єкти перекладу. Серед них Агенти перекладу (Agents of translation), Природний перекладач і тлумач (Natural translator and interpreter), Статус письмових перекладачів (Status of translators), Статус усного перекладача (Status of interpreters).

6. Конкретні проблеми перекладознавства, до яких відносимо Реалії (Realia), Гра слів у перекладі (Wordplay in translation), Метафори перекладу (Metaphors for translation), Паратексти (Paratexts), Редагування (Revision),

7. Міждисциплінарні проблеми: Стилістика і переклад (Stylistics and translation), Усна традиція і переклад (Orality and translation), Культуроорієнтовані підходи (Cultural approaches), Порівняльні підходи до перекладу (Comparative approaches to translation), Методологія перекладознавства (Methodology in translation studies).

8. Окремо звернемо увагу на таку до кінця невирішену загальнотеоретичну проблему теорії та практики перекладу, як Контроль / Оцінювання (Evaluation / Assessment).

За потреби визначити принципи знаходження того чи іншого джерела читачі можуть звернутися до перекладознавчих бібліографій (Bibliographies of translation studies).

Енциклопедія перекладознавства стала важливою віхою в теорії та практиці перекладу. Новаторство праці зумовлене своєрідністю авторського погляду на проблеми, що розглядаються. Актуальність наукової концепції в розкритті сучасних проблем транслатології підтверджують структура і зміст видання. Книга не тільки вписала до сучасного перекладознавства нову, важливу, яскраву та самобутню сторінку, а й відкрила шлях для успішних майбутніх студій з теорії перекладу.

Є резон висловити подяку найвідомішому автору видання за його наукове та новаторське творче дітище. Леонід Миколайович Черноватий – письменник і літературознавець, лексикограф і етнограф, педагог і публіцист, історик і громадсько-культурний діяч, видавець і редактор, який заклав міцний підмурок для розвитку української культури та просвіти.

Виданню властиві концептуальність, чіткість і послідовність у подачі матеріалу. Воно є успішною спробою поповнити навчально-методичне забезпечення підготовки та перекладачів, актуальність, своєчасність і практична значущість якого не викликають сумнівів, оскільки книга відповідає сучасним вимогам соціального замовлення на підготовку фахівців з перекладу.

Невід'ємною частиною книги є передмова редакторів англomовного видання та до перекладу українською мовою, передмова до серії. Структура кожної статті вирізняється логічністю, вона охоплює зміст, перелік інших статей за темою в системі енциклопедії, список основних та додаткових джерел, зручний предметний покажчик з перекладом термінів.

Завершується том кількома чистими сторінками для нотаток, що допоможе користувачу зафіксувати асоціації та творчі роздуми, які виникнуть під час роботи з книгою. В кращих традиціях книговидавництва книга гарно оформлена, на міцній палітурці приємно поєднано яскраво-блакитний та білий кольори, логотип видавництва також прикрашає зовнішній вигляд. Цю книгу приємно поставити на полицю, взяти в руки, просто подивитися на неї.

Сучасний ринок перекладацьких послуг розвивається динамічно в умовах стратегічного курсу України на євроатлантичне співробітництво, перекладацька діяльність є одним із найважливіших чинників здійснення міжкультурної комунікації. Рецензоване видання сприятиме вирішенню зазначених питань.

Одержано 12.02.2021.